

Benedikt XVI. na audiencii o hľadání odpovede na otázku o zmysle lásky

Aj o autentickej láske k druhému, či o dynamizme ľudskej lásky hovoril Svätý Otec počas dnešnej generálnej audiencie, ktorá sa za príjemného počasia konala na Námestí sv. Petra. Tu je jej plné znenie.

23.12.2012

"Drahí bratia a sestry,

meditácie, ktoré spoločne robíme v tomto Roku viery, nás vedú k zamysleniu sa nad obdivuhodnou ľudskou a kresťanskou skúsenosťou: človek má v sebe tajomnú túžbu po Bohu. Katechizmus Katolíckej Cirkvi vo svojom úvode zámerne podáva tieto slová: „Túžba po Bohu je vpísaná do srdca človeka, lebo človek je stvorený Bohom a pre Boha. Boh neprestáva priťahovať človeka k sebe a jedine v Bohu nájde človek pravdu a šťastie, ktoré neprestajne hľadá“ (č. 27). Táto veta, pre niektoré kultúry prijateľná, ba priam samozrejímavá, sa v kontexte západnej, sekularizovanej kultúry, môže javiť skoro ako provokácia. Veď mnohí naši súčasníci by mohli namietajú, že túžbu po Bohu vôbec nepociťujú. Mnohé kultúry už Boha akoby neočakávali, netúžili po ňom: zdá sa im ľahostajný a necítiť potrebu sa k nemu vyjadrovať. V skutočnosti však to, čo sme nazvali „túžbou po Bohu“, ešte celkom nevymizlo z ľudského

srdca a rozličnými spôsobmi sa ho dotýka. Ľudia sú vo svojich túžbach často zameraní na konkrétne dobré, na rozdiel od dobier duchovných – a predsa sú konfrontovaní aj s otázkou, čo je dobro ako také, teda stretávajú sa s čímśi, čo je odlišné od nich samých, čo človek nemôže vytvoriť, ale je to len povolaný spoznať. Čo teda dokáže skutočne naplniť túžby človeka?

V mojej prvej encyklike *Deus caritas est* som sa pokúšal analyzovať ako sa táto dynamika uskutočňuje v skúsenosti ľudskej lásky, v skúsenosti, ktorú ľudia dneška ľahšie vnímajú ako okamih extázy, vyjdenia zo seba samých – ako moment, keď si uvedomujú, že sú preniknutí túžbou, ktorá ich presahuje. Prostredníctvom lásky muž a žena navzájom novým spôsobom spoznávajú veľkosť a krásu života a celého sveta. Ak to, čo spoznávam, nie je len ilúzia, ak naozaj chcem dobro druhého a v

ňom sa naplňa to, po čom túžim, musím sa sústrediť nie na seba samého: treba sa dať do služby druhému, a to až tak, že zabudnem na seba.

Hľadanie odpovede na otázku o zmysle lásky teda prechádza cez očisťovanie a uzdravovanie mojej vôle - a toto očisťovanie a uzdravovanie je spôsobené dobrom, ktoré chcem druhému človeku. Musím sa snažiť priam trénovať a cvičiť v tom, aby toto dobro druhého bolo naozaj chcené. Počiatočná extáza tak prechádza do putovania v zmysle „neustáleho exodu z ‚ja‘, uzatvoreného do seba samého, k jeho oslobodeniu v darovaní sa, a práve tým aj v znovunájdení sa, až k objaveniu Boha“ (Enc. Deus caritas est, 6). Prostredníctvom takéhoto putovania sa v človeku stále prehĺbuje poznanie lásky, ktorú pocítil na začiatku. Aj tajomstvo, ktoré obsahuje, sa bude stále viac

odhaľovať: totiž ani milovaná osoba nedokáže naplniť túžbu, ktorá sa nachádza v ľudskom srdci, ba možno povedať, že čím je láska k druhému autentickejšia, tým viac je otvorená pre otázku o pôvode lásky samotnej a o jej osude – o tom, že existuje možnosť lásky, čo pretrvá naveky. Ľudská láska má teda v sebe dynamizmus, ktorý nám ukazuje, že láska nás presahuje: je skúsenosťou dobra, ktoré nás povoláva vyjsť zo seba samých a konfrontovať sa s tajomstvom obklopujúcim celú našu existenciu. Každé dobro, ktoré spoznáваме, smeruje k tajomstvu, ktoré nás zovšadiaľ obklopuje: každá túžba, ktorá sa nachádza v ľudskom srdci, je ozvenou základnej túžby, ktorú nikdy nemožno celkom naplniť. Samozrejme, z tejto hlbokej túžby, ktorá v sebe skrýva aj čosi enigmatického, nemožno prejsť priamo k viere.

Človek v konečnom dôsledku vie a pozná, čo ho nemôže nasýtiť, ale nedokáže si predstaviť alebo definovať to, čo by mu dokázalo sprostredkovať skutočné šťastie, ktorého zárodok nosí vo svojom srdci. Nie je možné spoznať Boha len na základe ľudskej túžby. Z tohto pohľadu zostáva tajomstvom: človek hľadá Absolútne, ale robí to len prostredníctvom malých a neistých krokov. Avšak už táto skúsenosť túžby, skúsenosť „nespokojného srdca“ – ako ju nazval sv. Augustín – je veľmi dôležitá. Ona nám potvrdzuje, že človek je v hĺbke náboženským bytím (por. KKC 28), takmer akoby „žobrák túžiaci po Bohu“.

Môžme to vyjadriť slovami Pascala: „Človek nekonečne presahuje človeka“ (Pensieri, ed. Chevalier 438; ed. Brunschvicg 434). Oči spoznávajú objekty, keď sú ožiarené svetlom. Odtiaľ vychádza túžba spoznať svetlo

samotné, svetlo, ktoré ožiaruje veci tohto sveta a skrze ne v nás vzbudzuje zmysel pre krásu.

Musíme si potom uvedomiť, že aj v dnešnej dobe, ktorá sa zdá byť obrnená voči transcendentálnej dimenzii, je možné vybrať sa na cestu k autentickému náboženskému zmyslu života. Táto cesta nám ukazuje, že dar viery nie je absurdný, ani iracionálny. V tomto smere by bolo potrebné rozvíjať pedagogiku túžby, tak čo sa týka putovania človeka, ktorý ešte neverí, ako aj človeka, ktorý už dar viery dostal. Súčasťou tejto pedagogiky sú minimálne dva aspekty: na prvom mieste má za cieľ spoznať alebo znovu objaviť chuť autentických radostí života. Nie všetky uspokojenia v nás totiž vyvolávajú ten istý účinok: niektoré zanechávajú pozitívnu stopu, dokážu človeka upokojiť, robia nás aktívnejšími a štedrejšími.

Naopak iné – po tom, čo opadne ich prvotná žiara, nenapĺňajú túžby, ktoré vyvolali – a zanechávajú v našom vnútri trpkosť, nespokojnosť, či prázdnotu. Vychovávať od útleho detstva k vychutnávaniu ozajstných radostí vo všetkých oblastiach ľudskej existencie – v rodine, v priateľstve, v solidarite s tými, čo trpia, v zabúdaní na seba samých, aby sme mohli slúžiť druhým, v láske k poznaniu, k umeniu, ku prírodným krásam – to všetko znamená posilňovať vnútorný, hlbší zmysel a vytvárať účinné protilátky proti banalizácii a sploštenému videniu, ktoré je dnes tak veľmi rozšírené. Aj dospelí potrebujú znovu objaviť tieto radosti, zatúžiť po autentických veciach, očistiť sa od priemernosti, do ktorej sa zošmykli ako do pasce. Bude tak pre nich ľahšie neprijať alebo odmietnuť to, čo sa na začiatku síce môže zdať príťažlivé, ale v konečnom dôsledku sa ukazuje ako jalové, ako prameň závislosti, a nie

skutočnej slobody. Po tom všetkom vystupuje do popredia túžba po Bohu, o ktorej hovoríme.

Druhý aspekt, ktorý ide ruka v ruke s predchádzajúcim, nám pripomína, aby sme sa nikdy neuspokojili s tým, čo sme už dosiahli. Opravdivé radosti v nás dokážu vyvolať zdravú nespokojnosť, ktorá vedie k tomu, aby sme boli stále náročnejší – aby sme túžili po väčšom a hlbšom dobre. Zároveň nám pomáhajú čoraz jasnejšie vidieť, že nič konečné nedokáže naplniť naše srdce. Učíme sa tak túžiť po tom dobre, ktoré nevieme vytvoriť alebo si zaobstarať vlastnými silami – a nenecháme sa znechutiť námahou, ani prekážkami, ktoré spôsobuje hriech.

Práve v tomto kontexte nesmieme zabudnúť, že dynamika túžby je vždy otvorená pre spásu. Aj keď sa vyberieme zlou cestou, keď sa vydáme hľadať umelý raj a už sa zdá,

že sme stratili schopnosť túžiť po skutočnom dobre... Ani v priepasti hriechu nevyhasína v človeku iskierka, ktorá mu umožňuje spoznať pravé dobro, ochutnať ho a vydať sa znovu na cestu smerom hore, na cestu, kde Boh nikdy nechýba so svojou pomocou. Napokon, každý z nás potrebuje kráčať po ceste očisťovania a uzdravovania vlastných túžob. Sme pútnici smerujúci k nebeskej vlasti, k tomu plnému a večnému dobru, ktoré nám nik nebude môcť vziať. Nejde teda o udusenie túžby, ktorá je v srdci človeka, ale o jej oslobodenie – aby mohla dosiahnuť svoju skutočnú výšku. Keď vo svojej túžbe otvárame okno pre Boha, je to znamením viery v našej duši: viery, ktorá je Božou milosťou. Svätý Augustín hovorieval: „Boh oddaľovaním zväčšuje túžbu, túžbou rozširuje ducha a rozširovaním ho robí schopným prijať viac“ (Komentár k Prvému listu

svätého apoštola Jána 4, 6; PL 35, 2009).

Pri tomto putovaní, snažme sa byť bratmi všetkých ľudí, spolucestujúcimi aj pre tých, ktorí neveria, pre tých, ktorí hľadajú, a úprimne si kladú otázky o svojej túžbe po pravde a po dobre. Modlime sa, aby v tomto Roku viery Boh ukázal svoju tvár všetkým, ktorí ho hľadajú s úprimným srdcom.

*

Svätý Otec v závere generálnej audiencie v stredu 7. novembra 2012 vyslovil opakovanú výzvu v súvislosti so znepokojujúcou situáciou v Sýrii, ktorou sa intenzívne zaoberalo aj nedávne zhromaždenie synody biskupov vo Vatikáne. „Aj naďalej s osobitnou pozornosťou sledujem dramatickú situáciu násilia v Sýrii, kde neustále rachot zbraní a každým dňom narastá počet obetí a hrozné

utrpenie ľudí, osobitne tých, ktorí museli opustiť svoje domovy. Na vyjadrenie mojej solidarity a solidarity celej Cirkvi s ľuďmi v Sýrii a na prejavenie duchovnej blízkosti kresťanskej komunite v tejto krajine bolo mojou túžbou vyslať delegáciu synodálnych otcov do Damasku. Žiaľ, pre rôzne okolnosti a vývoj nebolo zrealizovanie tejto iniciatívy zamýšľaným spôsobom možné, a tak som sa rozhodol poveriť touto osobitnou misiou kardinála Roberta Saraha, predsedu Pápežskej rady Cor Unum. Oddnes až do 10. novembra bude v Libanone, kde sa stretne s pastiermi a veriacimi cirkví v Sýrii, navštívi niektorých utečencov z tejto krajiny a bude predsedáť koordinačnému stretnutiu katolíckych charitatívnych organizácií, ktoré Svätá stolica prosila o osobitné úsilie v prospech sýrskeho ľudu, a to ako vnútri krajiny, tak aj mimo nej. Povznášajúc modlitbu k Bohu obnovujem výzvu

ku všetkým stranám konfliktu a tým, ktorým leží na srdci blaho Sýrie, aby vynaložili všetko úsilie pre utváranie pokoja a pre napredovanie na ceste, ktorá vedie k spravodlivému spolužitiu v perspektíve adekvátneho politického riešenia konfliktu prostredníctvom dialógu. Musíme urobiť všetko, čo je v našich silách, pretože jedného dňa môže byť príliš neskoro!“

Preložil: Martin Kramara / sr.
Jaroslava Kochjarová CJ

tkkbs.sk

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/benedikt-
xvi-na-audiencii-o-hladani-odpovede-
na-otazku-o-zmysle-lasky/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/benedikt-xvi-na-audiencii-o-hladani-odpovede-na-otazku-o-zmysle-lasky/) (15.08.2025)